

Styrgruppen för NAISS - Nationell akademisk infrastruktur för superdatorer i Sverige

Tid: Fredagen den 18 september 2026, kl.09.00-11.00

Lokal: Digitalt via Zoom

Närvarande: Ledamöter:

Jan-Eric Sundgren

Frida Bender

Lars Kloo

Katrine Riklund

Julia Wiktor

Anders Ynnerman

Ordförande

Stockholms universitet

Kungliga Tekniska Högskolan

Umeå universitet

Chalmers tekniska högskola

Linköpings universitet

Övriga:

Erik Lindahl

Björn Alling

Rossen Apostolov

Debasmita Samaddar

AnnaCarin Hallin

Föreståndare NAISS

Biträdande föreståndare NAISS

Föreståndare Sweden AI Factory

Användarstödschef NAISS (t o m punkt 6)

Ledningsstöd NAISS, sekreterare

Ej närvarande: Ledamöter:

Bengt Persson

Uppsala universitet

Övriga:

1. Mötets öppnande och godkännande av föredragningslistan

Ordföranden öppnar mötet och hälsar alla välkomna. Föredragningslistan godkänns utan ändringar.

2. Adjungerade personer

Erik Lindahl, Björn Alling, Rossen Apostolov, Debasmita Samaddar (t o m punkt 6) och AnnaCarin Hallin adjungeras till mötet.

3. Val av justerare

Anders Ynnerman utses att jämte ordföranden justera protokollet.

4. Föregående mötesprotokoll

Styrgruppen noterar att en ändring ska göras i föregående mötesprotokoll. Under punkt 5a, femte stycket, ska formuleringen ”med ansvaret för avancerat användarstöd inom området” ersättas med ”som senare fick ansvaret för avancerat användarstöd inom området”. I övrigt läggs föregående mötesprotokoll till handlingarna.

5. Rapporter från verksamheten

Information
/Diskussion

a) Frågor och kommentarer på föreståndarens utskickade rapport från löpande verksamheten

Föreståndaren informerar om att invigningen av Arrhenius genomfördes väl och hade deltagare från användargruppen, EuroHPC:s ledning samt politiska och akademiska företrädare. Invigningen har även rönt stor uppmärksamhet i media och sociala kanaler. Styrgruppen noterar att samordningen av styrgruppens deltagande vid kommande större aktiviteter bör stärkas.

Arrhenius har tagits i drift med gott resultat och driftsättningen har överlag fungerat väl. Över 2 000 användare har tagit systemet i bruk, flera EuroHPC-projekt är igång och söktrycket är särskilt högt från AI-fabriksrelaterade projekt. Övergången från Alvis bedöms fungera väl. Alvis och Tetralith planeras att avvecklas

under september. Molnpartitionen är i drift sedan juli, och stöd för känsliga data planeras för testanvändning i början av oktober.

Frågan om beräkningsresurser för genomikforskning på kliniska och känsliga data lyfts. Det noteras att dialog har förts mellan genomikområdet och NAISS, men att separata lösningar samtidigt utvecklas, bland annat i Västra Götaland. Styrgruppen framhåller vikten av att undersöka nationellt samordnade lösningar för att undvika parallella strukturer och en tydlig gränsdragning mellan sjukvård och forskning. Berörda aktörer uppmuntras ta ny kontakt med NAISS för fortsatt dialog.

CPU-partitionen har fortfarande lägre kötryck än befarat. Det bedöms delvis kunna bero på att vissa användare ännu inte fullt ut nyttjar systemet samt på en långsiktig förflyttning mot GPU-baserad användning. Styrgruppen framhåller samtidigt vikten av en balanserad resursutveckling, eftersom CPU-resurser fortsatt fyller en viktig funktion.

Frågan om moms kopplad till EuroHPC och Arrhenius lyfts. Frågan har tagits upp med berörda departement och Vetenskapsrådet, och bedömningen är att den kommer att lösas på tjänstemannanivå.

b) Rapport från AI-fabriken

Föreståndaren för AI-fabriken informerar om att benämningen MIMER inte längre kommer att användas för AI-fabrikens datorer. För att tydliggöra skillnaden mellan AI-fabriken som verksamhet och den aktuella datorresursen föreslås datorn få ett separat namn.

Frågan om finansiering och resursfördelning inom AI-fabriken diskuteras. NAISS kommer att bevaka att hälften av personalresurserna kommer akademiska användare till del i linje med ansökan. Samtidigt framhålls att AI-fabriken behöver bedrivas som en sammanhållen nationell verksamhet med övergripande uppdelning mellan akademisk och företagsinriktad användning. Fortsatt dialog med Vetenskapsrådet planeras för att tydliggöra

hanteringen.

Frågan om samverkan med Sferical AI och säkerhetsrelaterade erfarenheter lyfts. En kort översikt föreslås vid nästa möte avseende Sferical AI:s lösningar för säkerhet, regelefterlevnad, partitionering och personalprovning. Frågorna är relevanta för AI-fabriken och NAISS, särskilt i relation till företagsanvändning, persondata och möjliga krav enligt NIS2.

6. Presentation av ny föreståndare för användarstöd: Debasmita Samaddar

Information

Debasmita Samaddar presenterar sig för styrgruppen som ny User Support Director. Debasmita har en bakgrund inom fysik, med särskild inriktning mot kärnfusion och beräkningsfysik, samt internationell erfarenhet från USA, Frankrike och Storbritannien, bland annat från Culham Laboratory for Nuclear Fusion.

Debasmita och föreståndaren planerar möten med respektive filial i syfte att introducera henne till användarstödsverksamheten och tydliggöra hennes roll. Hon avser inledningsvis delta i mötena tillsammans med verksamhetsledningen och därefter successivt överta kontakterna med filialerna.

Styrgruppen hälsar Debasmita varmt välkommen till Sverige och till verksamheten.

7. Uppdatering om styrgruppens sammansättning från 2027

Information

Ordföranden informerar om att frågan om styrgruppens sammansättning inför nästa finansieringsperiod hanteras av Linköpings universitet. Nuvarande styrgrupp har varit verksam under NAISS första fyra år och förändringar i sammansättningen förväntas. Ordföranden avslutar sitt uppdrag vid årsskiftet. Partneruniversiteten har ombetts nominera personer till styrgruppen, och processen för att tillsätta en ny styrgrupp pågår.

Styrgruppen bör ha bred strategisk kompetens och förmåga att beakta det nationella helhetsperspektivet. Den ämnesspecifika beredningen bör främst ske genom befintliga kommittéer och rådgivande grupper.

Ytterligare information om den kommande sammansättningen väntas inom kort. Det framförs att nuvarande ledamöter bör tillfrågas om huruvida de står till förfogande för ett fortsatt uppdrag. Ordföranden åtar sig att påminna ansvariga om detta.

8. Kommentarer på strategiplan inför beslut om uppdatering nästa möte

Information
/Diskussion

Föreståndaren informerar om att planen har diskuterats vid flera tidigare tillfällen, både i styrgruppen och i STARC, samt att inkomna synpunkter hittills har arbetats in, till exempel förtydligande av frågor om säkerhet och tillit genom bland annat hänvisning till EU AI Act.

Vidare informeras om att agentisk AI, språkmodeller, grundmodeller och kvantteknologi har lyfts in som områden inom framväxande teknologier. Styrgruppen betonar att NAISS ansvar bör avgränsas till de egna tjänsterna och infrastrukturen, medan regelefterlevnad i enskilda projekt åligger användarna.

Styrgruppen ombeds lämna eventuella synpunkter på strategiplanen till föreståndaren senast den 1 oktober, varefter den reviderade versionen delges styrgruppen innan förslaget presenteras för STARC i november. Strategiplanen tas upp för beslut vid kommande styrgruppsmöte den 3 december.

Uppföljning av strategiplanens genomförande under 2026 görs vid den nya styrgruppens första möte 2027.

9. Preliminära diskussioner om budget 2027

Diskussion

Styrgruppen går igenom budgetunderlaget inför kommande beslut. Slutlig uppföljning för innevarande år är ännu inte färdigställd, men personalverksamheten bedöms preliminärt följa budget. Prognos för

helåret delges styrgruppen när underlaget är sammanställt.

Kommande budgetperiod avses i större utsträckning följa strukturen i ansökan till Vetenskapsrådet. Teknisk drift utgör fortsatt en betydande och avtalsstyrd del av budgeten. Vissa planerade investeringar avvaktas tills kvarstående ekonomiska frågor har klarlagts. Användarstöd och utvecklingsverksamhet planeras att stärkas, och AI-fabriken redovisas inom NAISS budgetram enligt gällande avtal och finansieringsströmmar.

Frågan om erbjudandet av gemensam upphandling av partnersystem och lärosätenas eventuella medinvesteringar diskuteras. Upphandlingsstarten senareläggs i avvaktan på klarhet i momsfrågan, men partnerförfrågan har inte skjutits upp. Resurser för undervisning, utöver vissa forskningsnära gränssfall, tillhandahålls inte av NAISS inom det ordinarie uppdraget, utan får hanteras genom andra former som till exempel lärosätenas medinvesteringar.

Föreståndaren informerar om att särskilda medel planeras för att förstärka det nationella användarstödet genom nya heltidstjänster med fokus på uppsökande verksamhet, utbildning och direkt användarkontakt. Satsningen utgör tillkommande finansiering och ersätter inte befintlig filialverksamhet eller nuvarande uppdrag vid filialerna.

10. Diskussion om planer och placering för NAISS avancerade användarstöd inom Research Software Engineering

Diskussion

Styrgruppen diskuterar planerna på att etablera en långsiktig nationell verksamhet inom Research Software Engineering och avancerat användarstöd. Det konstateras att motsvarande verksamhet hittills främst har hanterats vid lärosätena och att en tydligare nationell struktur saknats.

NAISS planerar att avsätta medel för ett sammanhållet team med uppdrag att stärka den nationella kapaciteten inom mjukvaruutveckling och avancerat användarstöd. Verksamheten behöver organiseras så att NAISS har tydligt inflytande över uppdrag, rekrytering och

prioriteringar, samtidigt som befintlig kompetens vid lärosätena tas tillvara. Olika organisatoriska lösningar bereds vidare.

Erfarenheter från AI4S bedöms vara relevanta för det fortsatta arbetet, särskilt avseende organisering, styrning, rekrytering och geografisk placering av avancerad expertkompetens. Styrgruppen ser positivt på att erfarenheter från AI4S redovisas vid kommande styrgruppsmöte som underlag för fortsatt ställningstagande.

11. Information om NAISS deltagande i SELLMA-projektet

Information

Föreståndaren informerar om SELLMA-projektet och NAISS engagemang.

Mot bakgrund av den mediala uppmärksamhet som riktas mot tidigare språkmodellsprojekt framhålls vikten av samordnad kommunikation. Eventuella medieförfrågningar som rör NAISS bör hänvisas till NAISS ledning eller kommunikationsfunktion.

12. Information om NAISS deltagande i EuroHPC-projekt och framtida utlysningar

Information

Föreståndaren för AI-fabriken informerar om nya europeiska samarbetsprojekt med koppling till EuroHPC, AI-fabriken och avancerad mjukvaruinfrastruktur. Projekten omfattar bland annat stöd till uppbyggnad av datacenterkompetens i nya europeiska partnerländer, hantering av stora datamängder från molekylodynamiksimuleringar, fortsatt medverkan i BioExcel-4-samarbetet samt samverkan mellan europeiska AI-fabriker.

Vidare informeras om planerad medverkan i projektet AI Factory software stack för utveckling av en gemensam mjukvaruplattform för AI-fabriker. Samarbetena bedöms vara strategiskt viktiga för NAISS roll i europeiska infrastruktursamarbeten och för svenskt inflytande inom infrastrukturutveckling och internationella forskningssamarbeten.

13. Genomförda och planerade aktiviteter

Information

Föreståndaren hänvisar till underlaget för genomförda och planerade aktiviteter som har delats med styrgruppen inför mötet.

14. Övriga frågor

Ingen övrig fråga anmälades.

15. Nästa möte

Torsdagen den 3 december 2026 kl.12.00-17.00 i Linköping inklusive lunch och visning av datorhallen samt efterföljande middag.